

DOI: <https://doi.org/10.32347/2077-3455.2025.72.55-69>

УДК 72.01/03

Зінов'єва Олена Сергіївна,

кандидат архітектури,

доцент кафедри дизайну архітектурного середовища

Київського національного університету будівництва і архітектури

zinovieva.os@knuba.edu.ua

<http://orcid.org/0000-0001-5453-2924>

АРХІТЕКТУРНІ МЕТОДОЛОГІЇ КРІСТОФЕРА АЛЕКСАНДЕРА ТА АЛЕХАНДРО ЗАЕРА-ПОЛО: ПОЗАЧАСОВІ ПАТЕРНИ ПРОТИ КОНТЕКСТУАЛЬНОЇ АДАПТИВНОСТІ

Анотація: у статті проводиться поглиблений порівняльний аналіз двох значущих, але відмінних підходів до архітектурного проєктування, представлених Крістофером Александером та Алехандро Заера-Поло.

Метод шаблонів Крістофера Александера, розроблений на основі його новаторських праць, таких як «Мова шаблонів» і «Нотатки про синтез форми», розглядається як структурована методологія, що ґрунтується на позачасових шаблонах, які глибоко резонують з людським досвідом та потребами.

Центральним у методології Александера є поняття «мови шаблонів» - набір повторюваних рішень поширених проблем проєктування, що охоплюють різні масштаби від міського планування до деталей будівлі.

Ці шаблони розроблені таким чином, щоб бути позачасовими та універсальними, черпаючи натхнення з традиційних практик будівництва, які витримали випробування часом, і роблячи наголос на поступовому, органічному зростанні рівня проєктування.

Крім того, метод Александера відстоює партисипативний дизайн, залучаючи кінцевих користувачів до процесу проєктування, щоб забезпечити відповідність кінцевого результату їхнім потребам та прагненням.

На противагу цьому, методи Алехандро Заера-Поло відображають критичну реакцію на сучасні суспільні та економічні виклики, особливо ті, що виникли після фінансової кризи 2008 року.

Підхід Заера-Поло характеризується таксономією архітектурних практик, яка класифікує та аналізує нові форми архітектурної діяльності в контексті політичних та економічних сил.

Він наголошує на важливості розуміння соціально-політичних наслідків архітектурних рішень і виступає за спільний процес проєктування, який враховує складності сучасного життя.

Методологія Заера-Поло часто включає спекулятивну та технокритичну архітектуру, досліджуючи інноваційні технології та матеріали, а також зосереджуючись на таких елементах, як архітектурна оболонка, як засіб посередництва між публічною та приватною сферами.

У статті проводиться ретельне порівняння цих двох методологій, висвітлюються їхні відмінності та подібності, а також їхній внесок у ширші дискусії в архітектурній теорії та практиці.

Зіставлення позачасових шаблонів Александера з адаптивними та контекстуальними підходами Заера-Поло викликає важливі питання про роль традицій та інновацій в архітектурі, а також про відповідальність архітекторів у вирішенні нагальних суспільних проблем.

Стаття завершується висновком про тривалий вплив цих двох впливових мислителів на майбутнє архітектурної практики, підкреслюючи цінність різноманітних перспектив у формуванні забудованого середовища.

Ключові слова: сталий розвиток; патерн; шаблон; архітектурне середовище; архітектурне проєктування; методологія; таксономія архітектури; інноваційні технології; політичний контекст.

Постановка проблеми. Критичний аналіз двох впливових архітектурних методологій: Мови патернів Крістофера Александера та сучасних підходів до архітектурного проєктування Алехандро Заера-Поло представляє принципово різні філософські підходи до вирішення проблем проєктування.

Основна проблема полягає в тому, як ці контрастні методології реагують на мінливі вимоги архітектурної практики в різних історичних, соціальних і технологічних контекстах. Це теоретичне порівняння піднімає кілька важливих питань.

Як ці різні підходи долають напругу між традиційною архітектурною думкою та інноваційними відповідями на сучасні виклики? Яким чином їхні методології звертаються до питань сталості, технологічних інновацій та людського досвіду в побудованому середовищі? Які наслідки ці протилежні підходи мають для сучасної архітектурної практики, особливо щодо ролі архітектора як охоронця усталених зразків або як агента, що реагує на соціальні та політичні умови, що змінюються?

Аналізуючи роботи цих двох теоретиків архітектури, можна спробувати зробити внесок у дискусію про майбутній напрямок архітектурної практики, зокрема про те, як архітектори можуть ефективно збалансувати позачасові принципи проєктування з необхідністю адаптивного реагування на глобальні умови, що швидко змінюються.

Метою публікації є дослідження та порівняння впливів на методології проєктування Крістофера Александера та Алехандро Заера-Поло, а також висвітлення ключових відмінностей у їхніх підходах до архітектури та дизайну.

На метод шаблонів Крістофера Александера глибоко вплинули різні історичні рухи та архітектурні теорії. Одним із найзначніших впливів був рух методів дизайну, який виник у 1960-х роках. Александер був піонером у цьому русі, і його раціональний підхід до об'єднання вимог задачі в структуру розв'язку привернув значну увагу, особливо очевидно в його статті «Визначення компонентів для індійського села», представленої на Конференції з методів проєктування в Лондоні 1962 року [8]. Його міждисциплінарний досвід, який охоплював математику та архітектуру, забезпечив унікальний аналітичний погляд, який сформував його теорії. Він навчався в таких престижних закладах, як Кембридж і Гарвард, і його докторська дисертація в Гарварді, пізніше опублікована як «Нотатки про синтез форми» (1964), представила комп'ютерний метод ієрархічної декомпозиції для проблем міського дизайну. Ця робота мала великий вплив на теорію та методи дизайну [1, 8]. Концепція мови шаблонів Александера, детально описана в «Мові шаблонів» (1977) і «Позачасовий спосіб будівництва» (1979), була керована його бажанням зробити міста та будівлі «придатними для життя» та вселити життя в нас за допомогою певних дизайнерських рішень [4, 6]. Його людиноцентричний підхід поширювався за межі архітектури на такі галузі, як міський дизайн, програмне забезпечення та соціологія, підкреслюючи ширшу застосовність його теорій [9]. Крім того, інтерес Александера до використання комп'ютерів у дизайні з 1960-х років вплинув на спільноту програмного забезпечення, яка побачила потенціал мов шаблонів для покращення функціональності програми та взаємодії з користувачем [7]. Ця міждисциплінарна інтеграція технології та дизайну була відмінною рисою його методу. Таким чином, рух методів проєктування, його міждисциплінарна освіта та його інноваційний підхід до поєднання аналітичної точності з принципами проєктування, орієнтованими на людину, мали найбільший вплив на метод шаблонів Крістофера Александра. [8, 11].

Історичні та архітектурні рухи, які вплинули на методи проєктування Алехандро Заера-Поло. На методи проєктування Алехандро Заера-Поло суттєво вплинули кілька історичних та архітектурних течій, які помітно проявляються в його роботах. Одним із основних впливів на методологію проєктування Заера-Поло було його перебування в Офісі столичної архітектури (ОМА) у Роттердамі, де він працював з 1991 по 1993 роки. Майстерня ОМА, заснована Ремом Колхаасом, відома своїм інноваційним і часто авангардним підходом до архітектури, поєднуючи теорію з практикою таким чином, що кидає виклик звичайним кордонам. Цей досвід в ОМА, ймовірно, заклав міцну основу

в сучасну архітектурну теорію та практику, яку Заера-Поло переніс у свою роботу [5]. Крім того, академічна освіта Заера-Поло, включаючи навчання у Вищій технічній школі Мадрида та Вищій школі дизайну Гарвардського університету, познайомила його з різними архітектурними філософіями та навичками критичного мислення. Інтелектуальна суворість цих установ, особливо Гарварду під впливом видатних викладачів, сформувала його аналітичний і теоретичний підхід до архітектури [3, 5, 9]. Твори Заера-Поло та внески до таких видань, як *El Croquis* з 1980-х років, ще більше демонструють його залучення до сучасного архітектурного дискурсу. Наприклад, його есе «До 21-го століття» відображає його глибокий аналіз архітектурного ландшафту після фінансової кризи 2008 року, підкреслюючи еволюцію архітектурних практик у відповідь на економічні та політичні зміни. Це свідчить про те, що його робота базується не лише на історичних змінах, але й на поточних соціально-економічних умовах та їхньому впливі на архітектурну практику [4, 8]. (Рис. 1)

Рис.1. Впливи на Архітектурну практику Алехандро Заера-Поло
(розробка автора)

Крім того, його фірма Alejandro Zaera-Polo & Maider Llaguno Architecture (AZPML) демонструє прихильність до інновацій в архітектурі та міському дизайні. Це очевидно в проєктах, які часто включають стійкі практики та передові технології, відображаючи модерністський вплив, змішаний із сучасними турботами про екологічну та соціальну стійкість [7, 9]. Розробка Заера-Поло Глобального архітектурного політичного компасу разом із Гільєрмо

Фернандесом-Абаскалем також свідчить про його інтерес до класифікації та розуміння різноманітних політичних позицій у глобальній архітектурній практиці. Ця ініціатива вказує на вплив ширших критичних і теоретичних рухів в архітектурі, які прагнуть відобразити й проаналізувати складну та багатогранну природу галузі [11].

Приклади конкретних проєктів або робіт Алехандро Заера-Поло, які висвітлюють його основні принципи. Роботи Алехандро Заера-Поло дають суттєве уявлення про його архітектурну філософію, зокрема про його акцент на технологічних інноваціях і політичному контексті його проєктів. Заера-Поло, співзасновник практики AZPML, брав участь у численних проєктах, які є прикладом цих основних принципів. Одним із найпомітніших прикладів є Міжнародний круїзний термінал Йокогама в Японії, розроблений під час його роботи в Foreign Office Architects (FOA), співзасновником якого він був до заснування AZPML. (Рис. 2) [12]

Рис. 2. Міжнародний круїзний термінал Йокогама в Японії [12]

Цей проєкт відомий своєю драматичною формою та інноваційним використанням матеріалів. Це демонструє його захоплення взаємодією архітектури, ландшафту та природи, поєднуючи гамірні міські елементи з

приморським спокоєм. Музей дизайну назвав термінал «сенсацією дизайну» [3, 8]. Іншим значним проєкт ОМА є Іспанський павільйон на міжнародній виставці 2005 року в Аїті, Японія. Цей павільйон був високо оцінений за інноваційний дизайн і технічну майстерність, підкреслюючи прагнення Заера-Поло інтегрувати передові технології в архітектурну практику [3]. Рейвенсборнський коледж мистецтв і комунікацій у Грінвічі також є прикладом його підходу. Цей проєкт інтегрує передові технологічні рішення з освітніми та громадськими просторами, створюючи середовище, яке сприяє творчості та інноваціям [3]. Робота Заера-Поло над соціальним житлом Карабанчель у Мадриді додатково ілюструє його принципи. У цьому проєкті не лише використовуються інноваційні архітектурні методи, але й вирішуються важливі соціальні проблеми, надаючи доступне житло, одночасно покращуючи міську структуру Мадрида [3, 9]. Станція Birmingham New Street є ще одним прикладом того, як дизайн Заера-Поло переплітає технологічні досягнення з міською функціональністю, перетворюючи значний транспортний вузол на більш ефективний і візуально привабливий простір [3]. На додаток до цих проєктів, праці Заера-Поло, такі як його есе «До 21-го століття», опубліковане в El Croquis, окреслюють таксономію архітектури 21-го століття, розмірковуючи про те, як архітектурна практика розвивалася як політична відповідь на економічні кризи [5]. Загалом проєкти Алехандро Заера-Поло характеризуються інноваційним використанням технологій, продуманою взаємодією з політичними та соціальними контекстами та прагненням досконалого дизайну, що робить його роботу цінним дослідженням сучасної архітектури.

Основні принципи патерн-методу Крістофера Александера в дизайні.

Метод патернів Крістофера Александера в дизайні ґрунтується на низці ключових принципів, спрямованих на створення простору, орієнтованого на людину та придатного для життя. Ці принципи детально викладені в його фундаментальній праці «Мова патернів: Міста, будівлі, будівництво», яку він написав у співавторстві з Сарою Ісікавою та Мюрреєм Сільверстайном [1, 5]. (Рис.3)

1. Людиноцентричний дизайн: По суті, патерн-метод Александера підкреслює важливість людського досвіду в процесі проєктування. Його теорії надають пріоритет створенню просторів, які задовольняють людські потреби та поведінку, що відображає його переконання, що чудовий дизайн впливає з розуміння та втілення принципів, орієнтованих на людину [8].

2. Мови патернів: Поняття «мови патернів» є центральним у методі Александера. Патерн - це повторюване рішення загальної проблеми в певному контексті. У книзі описано 253 патерни, які стосуються різних масштабів дизайну, від міст і будівель до окремих будівельних елементів [4, 11]. Кожен

патерн має послідовну структуру, що робить його легким для розуміння і застосування в різних проєктах [1].

3. Позачасовість та універсальність: Патерни Александера розроблені таким чином, щоб бути позачасовими та універсальними. Він стверджує, що великі традиційні будівлі та громади, які витримали випробування часом, були створені людьми, які розуміли і дотримувалися певного позачасового способу будівництва. Цей спосіб будівництва характеризується глибоким зв'язком з природою і притаманними їй якостями середовища [12].

Рис.3. Впливові сили в дизайні за Кристофером Александером (розробка автора)

4. Інкрементальне та органічне зростання: Александер вважає, що хороший дизайн розвивається поступово, шляхом невеликих, поступових змін, а не великих, руйнівних втручань. Такий підхід віддзеркалює природні процеси і дозволяє створити більш адаптивне та стійке середовище [5, 12].

5. Партисипативний дизайн: Александер заохочує дизайнерів тісно співпрацювати з людьми, які будуть користуватися простором, гарантуючи, що

їхні потреби та вподобання будуть безпосередньо відображені у фінальному дизайні. Такий спільний підхід допомагає створювати більш релевантні та змістовні простори [5].

6. Система числової класифікації: Кожному патерну в «Мові патернів» надається числова класифікація, яка пов'язує його з іншими патернами. Ця система створює мережу взаємопов'язаних рішень, забезпечуючи комплексну структуру, яку дизайнери можуть використовувати для вирішення різних аспектів своїх проєктів [4]

7. Освітній інструмент: Метод патернів є не лише інструментом проєктування, але й освітнім ресурсом. [13]

Ключові принципи та характеристики методів дизайну Алехандро Заери Поло та їх відмінність від методу патернів Крістофера Александера.

Методи проєктування Алехандро Заера-Поло вирізняються декількома ключовими принципами та характеристиками, які відрізняють їх від шаблонного методу Крістофера Александера:

1. Таксономія архітектури: Алехандро Заера-Поло розробив комплексну систематику архітектури 21-го століття. У своєму есе «До 21-го століття», опублікованому в *El Croquis*, він намагається визначити та класифікувати різноманітні нові форми архітектурної практики, які з'явилися після економічної кризи 2008 року. Ця класифікація розглядає політичний та економічний контекст, у якому ці практики розвивалися, підкреслюючи ширшу, більш аналітичну структуру [5, 7, 10].

2. Політичний та економічний контекст: підхід Заера-Поло включає глибоке розуміння політичних та економічних факторів, що впливають на архітектурну практику. Він створив Глобальний архітектурний політичний компас, який відображає політичні позиції та категорії сучасних архітектурних практик [6]. Цей наголос на соціально-політичному контексті контрастує з акцентом Александера на позачасових і універсальних моделях, які стосуються потреб людини та навколишнього середовища [4, 6].

3. Технокритична та спекулятивна архітектура: Його практика пов'язана з футуристичними та інноваційними дизайнерськими рішеннями, досліджуючи нові технології та матеріали [4]. Цей далекоглядний підхід суттєво відрізняється від методу Александера, який зосереджується на перевірених моделях, які, як доведено, створюють гармонійне середовище [4].

4. Фокус на фасаді: Заера-Поло особливо цікавиться архітектурним фасадом, досліджуючи його як семіотичний і композиційний елемент. Він досліджує теоретичні основи фасаду, його символічні значення та його зв'язок із загальною архітектурною формою [8]. З іншого боку, метод патерна

Александера наголошує на загальних просторових і функціональних моделях середовища, а не на конкретних архітектурних елементах, таких як фасад [8].

5. Реконфігурація поверхні та землі: Заєра-досліджує, як архітектура взаємодіє з її ґрунтом, і наслідки для дизайну, визнаючи роль ґрунту у визначенні архітектурних рис [11]. Це більш динамічний і залежний від контексту підхід порівняно з підходом Олександра, який не зосереджується спеціально на таких питаннях [11].

Порівняння методу патернів Крістофера Александера та архітектурних методологій Алехандро Заєра-Поло розкриває два впливові, але контрастні підходи до проєктування в архітектурному середовищі. Метод патернів Крістофера Александера, створений завдяки таким фундаментальним працям, як «Мова патернів» та «Нотатки про синтез форми», наголошує на структурованому, орієнтованому на користувача підході, що ґрунтується на позачасових патернах, які резонують з людським досвідом та потребами [1, 2]

Його філософія виступає за цілеспрямований, науково обґрунтований процес проєктування, який інтегрує принципи, почерпнуті з традиційних практик, з метою створення просторів, що сприяють розвитку спільноти та зв'язків. На противагу цьому, методи Алехандро Заєра-Поло відображають критичне ставлення до сучасних суспільних та економічних викликів, особливо після фінансової кризи 2008 року [3, 4]

Його роботи представляють таксономію архітектурних практик, яка підкреслює чутливість до культурного, технологічного та політичного контекстів, демонструючи перехід до більш гнучкого та спільного процесу проєктування. Інноваційний фокус Заєра-Поло на соціально-політичних наслідках архітектури, зокрема через такі концепції, як «конверт» та використання тематичного мапування, відрізняє його підхід від методології Александера, що базується на шаблонах [5, 6]

Різниця між їхніми методологіями викликала помітний дискурс в архітектурній теорії та практиці. Акцент Александера на усталених патернах контрастує з прихильністю Заєра-Поло до адаптивних і чутливих проєктів, які враховують складнощі сучасного життя. Ця різниця піднімає критичні питання про роль традицій та інновацій в архітектурі, а також про відповідальність архітекторів у вирішенні сучасних суспільних проблем [7]. (Рис. 4)

Оскільки архітектори та дизайнери продовжують орієнтуватися в мінливому ландшафті забудованого середовища, ідеї, отримані завдяки підходам Александера та Заєра-Поло, вносять значний вклад у постійні дискусії про філософію дизайну, участь користувачів та взаємодію між архітектурою та суспільством. Їхня спадщина сприяє глибшому розумінню того, як архітектура

може дотримуватися усталених принципів або адаптуватися до нових викликів, збагачуючи таким чином дискурс про майбутнє архітектурної практики [6, 8]

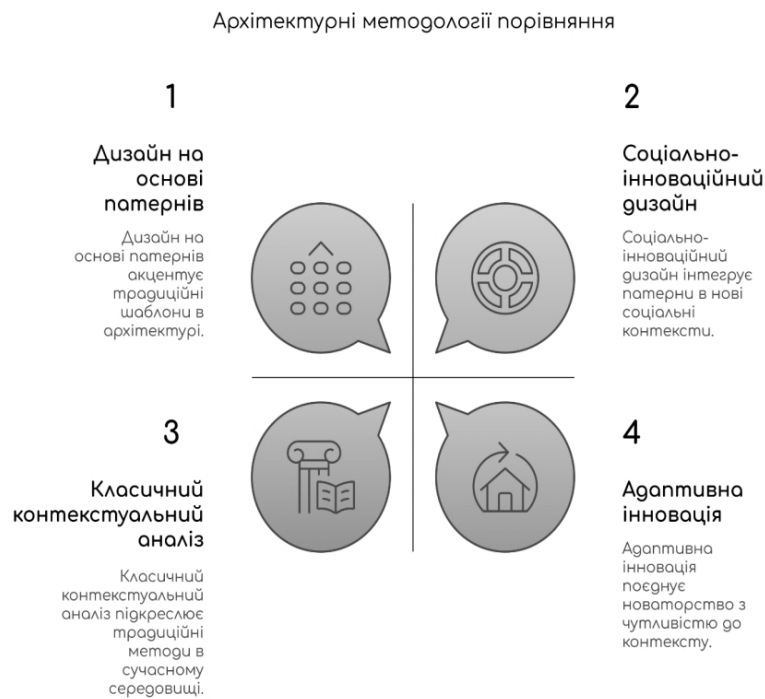

Рис. 4. Порівняння архітектурної методології К. Александера та А.Заера-Поло (розробка автора)

Сталий розвиток у підходах Алехандро Заера-Поло та Крістофера Александера. Алехандро Заера-Поло та Крістофер Александер наголошують на стійкості у своїх архітектурних методологіях, хоча їхні підходи значно відрізняються.

Алехандро Заера-Поло, працюючи з AZPML і його попередньою фірмою, FOA, об'єднує передові технології та інноваційний дизайн для досягнення сталого розвитку. Підхід Заера-Поло часто обертається навколо огорожувальних конструкцій або фасадів, які він розглядає як критичний елемент у підвищенні енергоефективності та зменшенні впливу на навколишнє середовище [3]. Наприклад, дослідження Заера-Поло будинків з нульовим викидом вуглецю в сільській місцевості Нью-Джерсі відображає його прагнення до створення сталого передмістя шляхом ефективного використання місцевих ресурсів і зменшення споживання енергії [10]. Крім того, його таксономія архітектурних практик 21-го століття зосереджена на політичних та екологічних реакціях на сучасні виклики, вказуючи на інклюзивний та адаптивний підхід до сталого розвитку [4, 9]

Навпаки, метод шаблонів Крістофера Александера, як описано в його основоположній праці «Мова шаблонів», виступає за сталість через контекстуально обґрунтовані та орієнтовані на людину принципи проєктування. Александер наголошує на використанні перевірених часом шаблонів проєктування, які за своєю суттю підтримують екологічну та соціальну стійкість. Ці моделі заохочують використання місцевих матеріалів, залучення громади та проєкти, які гармоніюють із природними ландшафтами [7]. Для порівняння, у той час як методи Заера-Поло значною мірою ґрунтуються на технологічному прогресі та адаптивності сучасних матеріалів і методів проєктування для сприяння стійкості, підхід Александера більше зосереджений на традиційних і контекстуально адаптивних методах. Патерни Александера створені для створення сталого середовища шляхом дотримання встановлених принципів, які сприяють екологічній рівновазі та соціальному добробуту. Підсумовуючи, зусилля Заера-Поло у сфері сталого розвитку є технологічними та часто політично вмотивованими, зосереджуючись на інноваційних фасадах та міських дизайнах, які відповідають сучасним екологічним викликам.

Висновки. Наприкінці можна підкреслити, що хоча обидва архітектори, Александер і Заера-Поло, визнають важливість користувача та контексту в проєктуванні, їхні методології значно різняться. Александер зосереджується на позачасових шаблонах дизайну, що ґрунтуються на людському досвіді та потребах, тоді як Заера-Поло більше уваги приділяє аналізу сучасних суспільних викликів і адаптації архітектури до глобалізаційних та технологічних змін. Ця різниця відображає ширшу дискусію в архітектурі щодо балансу між традиційними підходами та інноваційними методами проєктування.

Список літератури

1. Alexander, C. A Pattern Language: Towns, Buildings, Construction. New York: Oxford University Press, 1977. 1171 p. (Center for Environmental Structure Series).
2. Christopher Alexander [Електронний ресурс]. Wikipedia. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Christopher_Alexander (дата звернення 05.03.2025)
3. A Pattern Language [Електронний ресурс] // The Christopher Alexander & Center for Environmental Structure Archive. URL: <https://christopher-alexander-ces-archive.org/book/a-pattern-language> (дата звернення: 05.03.2025).
4. Alejandro Zaera-Polo: The Latest Architecture and News [Електронний ресурс]. URL: <https://www.archdaily.com/tag/alejandro-zaera-polo> (дата звернення: 05.03.2025).
5. Zaera-Polo Alejandro [Електронний ресурс]. Wikipedia. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Alejandro_Zaera-Polo (дата звернення: 04.02.2025).

6. Rawn E. Spotlight: Alejandro Zaera-Polo [Електронний ресурс] // ArchDaily. 17.10.2019. URL: <https://www.archdaily.com/558451/spotlight-alejandro-zaera-polo> (дата звернення 9.04.2025)
7. Zaera-Polo A. Alejandro Zaera-Polo: "Envelopes". 2010. (School of Architecture – All Scholarship. № 16). URL: <https://surface.syr.edu/arc/16>
8. Giacomarra F. Alejandro Zaera-Polo | Strategies of Explications // Cityvisionweb. 20.09.2013. URL: <https://www.cityvisionweb.com/mag/alejandro-zaera-polo-strategies-of-explications/> (дата звернення 09.03.2025)
9. Mainardi C. Investigating the 21st Century Emerging Approaches to Practice: Codification of Architectural Epistemes, from Discourses to Practices. 2021. URL: <https://tacit-knowledge-architecture.com/object/investigating-the-21st-century-emerging-approaches-to-practice-codification-of-architectural-epistemes-from-discourses-to-practices/> (дата звернення 15.04.2025)
10. Mohajeri N., Qom Sh. Analytical approach on design theories of Christopher Alexander. Girne: GAU, Girne American University, 2008. 243 p.
11. Lea D. Christopher Alexander: An Introduction for Object-Oriented Designers. SUNY Oswego / NY CASE Center, 1993. URL: <https://gee.cs.oswego.edu/dl/ca/ca/ca.html> (дата звернення 09.04.2025)
12. Koumari L. Yokohama Terminal, Serving as A Public Space [Електронний ресурс]. 27.01.2022. URL: <https://parametric-architecture.com/yokohama-terminal-serving-as-a-public-space/> (дата звернення: 08.04.2025).
13. A Pattern Language [Електронний ресурс]. URL: <https://patternlanguage.cc/> (дата звернення: 19.04.2025).
14. Galle P. Computer support of architectural sketch design: A matter of simplicity? // Environment and Planning B: Planning and Design. 1994. Vol. 21, № 3. P. 353–372. DOI: <https://doi.org/10.1068/b210353>
15. Gamma E., Helm R., Johnson R., Vlissides J. Design patterns: Abstraction and reuse of object-oriented design // ECOOP' 93 — Object-oriented programming: 7th European Conference, Kaiserslautern, Germany, July 26–30, 1993, Proceedings / ed. by O. M. Nierstrasz. Berlin; Heidelberg: Springer, 1993. (Lecture Notes in Computer Science; vol. 707). P. 406–431. DOI: https://doi.org/10.1007/3-540-47910-4_21
16. Schuler D., Namioka A. Participatory design: Principles and practices. Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum Associates, 1993. 309 p.

References

1. Alexander, C. (1977). A pattern language: Towns, buildings, construction (Center for Environmental Structure Series). Oxford University Press. (in English)
2. Wikipedia (2025). Christopher Alexander. Wikipedia. Retrieved March 5, 2025, from https://en.wikipedia.org/wiki/Christopher_Alexander
3. Christopher Alexander & Center for Environmental Structure Archive. (1977). A pattern language. <https://christopher-alexander-ces-archive.org/book/a-pattern-language> (in English)
4. ArchDaily. (n.d.). Alejandro Zaera-Polo: The latest architecture and news. Retrieved March 5, 2025, from <https://www.archdaily.com/tag/alejandro-zaera-polo> (in English)
5. Wikipedia. (2025). Alejandro Zaera-Polo. Wikipedia. Retrieved February 4, 2025, from https://en.wikipedia.org/wiki/Alejandro_Zaera-Polo
6. Rawn, E. (2019, October 17). Spotlight: Alejandro Zaera-Polo. ArchDaily. <https://www.archdaily.com/558451/spotlight-alejandro-zaera-polo> (in English)
7. Zaera-Polo, A. (2010). Alejandro Zaera-Polo: "Envelopes". School of Architecture - All Scholarship. 16. <https://surface.syr.edu/arc/16> (in English)
8. Giacomarra, F. (2013, September 20). Alejandro Zaera-Polo | Strategies of explications. Cityvisionweb. <https://www.cityvisionweb.com/mag/alejandro-zaera-polo-strategies-of-explications/> (in English)
9. Mainardi, C. (2021). Investigating the 21st century emerging approaches to practice: Codification of architectural epistemes, from discourses to practices. Tacit Knowledge Architecture. <https://tacit-knowledge-architecture.com/object/investigating-the-21st-century-emerging-approaches-to-practice-codification-of-architectural-epistemes-from-discourses-to-practices/> (in English)
10. Mohajeri, N., & Qom, S. (2008). Analytical approach on design theories of Christopher Alexander. GAU, Girne American University. (in English)
11. Lea, D. (1993). Christopher Alexander: An introduction for object-oriented designers. SUNY Oswego / NY CASE Center. Retrieved April 9, 2025, from <https://gee.cs.oswego.edu/dl/ca/ca/ca.html> (in English)
12. Koumari, L. (2022, January 27). Yokohama Terminal, serving as a public space. Parametric Architecture. Retrieved April 8, 2025, from <https://parametric-architecture.com/yokohama-terminal-serving-as-a-public-space/> (in English)
13. A Pattern Language. (n.d.). Patternlanguage.cc. Retrieved April 19, 2025, from <https://patternlanguage.cc/> (in English)
14. Galle, P. (1994). Computer Support of Architectural Sketch Design: A Matter of Simplicity? Environment and Planning B: Planning and Design, 21(3), 353-372. <https://doi.org/10.1068/b210353> (in English)

15. Gamma, E., Helm, R., Johnson, R., & Vlissides, J. (1993). Design patterns: Abstraction and reuse of object-oriented design. In O. M. Nierstrasz (Ed.), ECOOP' 93 — Object-oriented programming: 7th European Conference, Kaiserslautern, Germany, July 26–30, 1993, Proceedings (Lecture Notes in Computer Science, Vol. 707, pp. 406–431). Springer. https://doi.org/10.1007/3-540-47910-4_21 (in English)
16. Schuler, D., & Namioka, A. (1993). Participatory design: Principles and practices. Lawrence Erlbaum Associates. 309 p. (in English)

Abstract

Olena Zinovieva, Ph.D., Associative Professor, Department of Architectural Environment Design, Kyiv National University of Construction and Architecture.

Architectural methodologies of Christopher Alexander and Alejandro Zaera-Polo: timeless patterns versus contextual adaptability

The article provides an in-depth comparative analysis of two significant but distinct approaches to architectural design presented by Christopher Alexander and Alejandro Zaera-Polo.

Christopher Alexander's pattern method, developed on the basis of his pioneering works such as *The Language of Patterns* and *Notes on the Synthesis of Form*, is seen as a structured methodology based on timeless patterns that resonate deeply with human experience and needs.

Central to Alexander's methodology is the notion of a 'pattern language' - a set of repeatable solutions to common design problems that span different scales of design from urban planning to building details.

These patterns are designed to be timeless and versatile, drawing inspiration from traditional building practices that have stood the test of time and emphasizing the gradual, organic growth of design.

Furthermore, Alexander's method advocates participatory design, involving end users in the design process to ensure that the end result meets their needs and aspirations.

In contrast, Alejandro Zaera-Polo's methods reflect a critical response to contemporary social and economic challenges, especially those that have emerged since the 2008 financial crisis.

Zaera-Polo's approach is characterized by a taxonomy of architectural practices that classifies and analyses new forms of architectural activity in the context of political and economic forces.

He emphasises the importance of understanding the socio-political implications of architectural decisions and advocates a collaborative design process that takes into account the complexities of contemporary life.

Zaera-Polo's methodology often incorporates speculative and techno-critical architecture, exploring innovative technologies and materials, and focusing on elements such as the architectural envelope as a means of mediating between the public and private spheres.

The article provides a thorough comparison of these two methodologies, highlighting their differences and similarities, as well as their contribution to broader discussions in architectural theory and practice.

The juxtaposition of Alexander's timeless patterns with Zaera-Polo's adaptive and contextual approaches raises important questions about the role of tradition and innovation in architecture, as well as the responsibility of architects in addressing pressing societal issues.

The article concludes with a conclusion about the lasting impact of these two influential thinkers on the future of architectural practice, emphasizing the value of diverse perspectives in shaping the built environment.

Keywords: sustainable development; pattern; template; architectural environment; architectural design; methodology; taxonomy of architecture; innovative technologies; political context.